

De les van Leonard Lowe

TEKST:

Thomas Maarten van der Zwan

Wanneer we fit, veilig en gelukkig zijn, staan we daar amper bij stil. Zoals een waterstroom zijn koers pas verandert wanneer hij wordt gehinderd door een rots, worden wij ons pas ten volle bewust van lichaam en geest in tijden van rampspoed en verdriet. Hoe kunnen we onszelf aanleren om ook het geluk even bewust en intens te ervaren als het lijden?

In de film *Awakenings* kan Leonard Lowe (Robert De Niro) dankzij een briljante ingeving van zijn dokter (Robin Williams) na een jarenlange toestand van totale verkramping weer vrij bewegen en spreken. Enkele dagen na deze doorbraak klopt een extatische Leonard midden in de nacht aan bij zijn dokter. Hij verbaast zich erover dat de mensen om hem heen zo ontevreden zijn. 'Ze zijn vergeten hoe ze moeten leven,' roept hij geestdriftig uit, 'we moeten ze herinneren aan hoe wonderlijk het leven is!'

Moeten wij net als Leonard eerst ziek zijn geweest, om te kunnen genieten van ons geluk? Misschien niet. Ons leven verschilt niet zoveel van dat van Leonard: ook wij zijn opgesloten in een vreemd en opdringend lichaam. Des te miraculeuzer dat we geheel uit eigen wil kunnen beslissen om straks een ommetje te maken. Ook een wandeling op een mooie zomerdag is slechts mogelijk dankzij een immens privilege: de metafysische geborgenheid *te bestaan*.

Hoe kunnen we die geborgenheid blijven ervaren? In het boek *Orthodoxy* raadt G.K. Chesterton ons aan om veel sprookjes te lezen. Het zijn immers sprookjes die, door te vertellen over rivieren van wijn, ons herinneren aan het wonderlijke feit dat ze van water zijn. De wereld is een sprookje tussen ontelbaar veel andere sprookjes, en de gewone dingen zijn 'onge-

woner dan de ongewone dingen'. Een prinses wakker kussen kan nooit zo spannend zijn als je buurmeisje zoenen, en het is ongetwijfeld fantastisch om te kunnen vliegen, maar hoe mooi is het niet om te kunnen wandelen.

De indrukwekkendste alinea van *Robinson Crusoe* is volgens Chesterton het lijstje van aangespoelde voorwerpen, afkomstig van het schip waarmee de held bijna ten onder ging. 'Het is een goede oefening in de lege of saaie uren van de dag,' schrijft Chesterton, 'om naar iets te kijken en te bedenken hoe gelukkig iemand zou zijn, die het van een zinkend schip op het droge land heeft weten te krijgen.'

Ik zag eens een vrouw op televisie, die op de vraag wat luxe voor haar betekende, na kort nadenken antwoordde: 'Fietsen'. Ik ben dat antwoord nooit vergeten. Deze vrouw was weliswaar simpel van noden, maar niet van geest. De les van Leonard Lowe had zij allang geleerd. Ze begreep dat alles er evengoed *niet* had kunnen zijn, dat ze evengoed niet geboren had kunnen zijn en dus nooit had geweten hoe heerlijk fietsen is. Maar zie, alles bestaat en meer dan twee benen heb je niet nodig om het te verkennen. Inderdaad, dat is pure luxe.

T.M. van der Zwan (34) studeerde songwriting en taal- en letterkunde en studeerde tevens af als leerkracht. Zijn website www.tmvanderzwan.com biedt een overzicht van zijn werkzaamheden als kunstenaar.